

Nemzeti Színházat látogatta; atyja ezért hazavitte és Arad városánál irnoki állásba helyezte. 1860-ban az aradi Kazinczy-ünnepélyen kitűnő szónoklatával tűnt ki, majd Takács Ádám társulatánál, a »Bíbor és gyász«-ban mint Vak Béla lépett a színpadra. 1861—63-ban Győrött működik, Hubay Gusztávnál. 1864—65-ben Kolozsvárott, a Follinusz-társaságának volt kedenc tagja. 1865-ben megnyílt a debreceni színház, mely első hősszerelmesének szerződtette. 1869-ben és 1872-ben a Nemzeti Színháznál is vendégszerepelt. A debreceni intendatúra felbomlása után, 1875-ben Bogyo Alajossal társigazgató lett és a debreceni híres társulatot Aradra vitte. Azonban a vállalkozás az országos kereskedelmi válság miatt megbukott és Mándoky egész vagyonát elvesztette; de ő azal vígasztalta magát: »A színészet adta, a színészet elvette, legyen áldott az ő neve!« (Saját szavai a »14-ik aradi vértanúnak«.) A bukás előtt ő volt a legkedélyesebb direktor, a bukás után pedig a legvidámabb színész. A direktorság gondjai egy hajszálát sem őszítették meg; Székesfehérvárra ment rendezőnek. 1877—79-ben a debrecen-nagyváradai színházak igazgatója; 1881—84-ben Győrött, majd Szabadkán direktoroskodik; itt üli meg működése 25 éves jubileumát, 1885. jan. havában. Majd Nagy Vince bukása után a Debrecen város által kinevezett ötös igazgatóság tagja volt, utóbb pedig a Valentin Lajos igazgatása alatt működő tagok sorába lépett. 1890. ápr. 1-én szívbaja akadályozván szereplésében, nyugalomba vonult és dec. 4-én búcsúzott el a színpadtól. 50 éves jubileuma Debrecenben volt, 1909. márc. 11-én, »Hamlet«-ben. Meghalt Debrecenben, 1918. ápr. 2-án. Koporsójánál, melyet az egész város közönsége állt körül, László Gyula színész mondta a búcsúztatót. Irodalmi művei: »Emléklapok a magyar vidéki színészet életéből.« Debrecen, 1891. »Színészvilág«, u. o. 1893.

Első neje: Bukuresty Bokor Róza, földbirtokos leánya, — kitől egyetlen fia: Sándor született, — 1865. okt. 6-án halt meg, Marosvásárhelyen, 22 éves korában. Második neje: Borsos Róza, meghalt Nagyváradon. Harmadik neje: Morzsai — családi nevén Preszly Emma — koloratúr-énekesnő, született Baján, 1844. októ-

ber 15-ikén, francia nemes szülőktől. Már 6 éves korában feltűnt az élénk leányka csengő, tiszta hangja és kitűnő hallása. 12 éves korában először szülővárosában, Baján énekelt egy nyilvános hangversenyen és oly fényes sikert aratott, hogy vagyonos szülei elhatározták kiképztetését. Első tanítómestere Klár József, a Nemzeti Színház korrepetitora volt, majd Milanóban Lampertinek, Olaszország első énektanárának lett a növendéke. 1866. okt. 19-én lépett a színpadra. Betanult szerepeit a világhírű énekesnő Brambilla Terézina útmutatása után énekelte, tőle sajátítva el a belcantot, melynek diadalait köszönhette. Énekelt Palermóban, Barcelonában, Génúában, Livornóban, Modenában, Bukarestben, Alexandriában és Milanóban. Mint a Scala tagja, 1867. máj. havában vendégként fellépett a Nemzeti Színházban, a »Faust« opera Margit és »Rigoletto« Gilda szerepében. 1867-től a debreceni, majd a kolozsvári színház első énekesnője. 1868. dec. 26-án egybekelt Mándoky Bélával, Kolozsvárott. Énekelt még Aradon, Kassán, Pozsonyban, Székesfehérvárott, Győrött, Nagyváradon. 1884-ben visszavonult a színpadtól, majd 1888. március havában a »Dinorah« árnyéktánc jelenetében és a »Troubadour« egy részletében végleg elbúcsúzott a pályától. Kitűnő háziasszony vált az egykori művésznőből és vendégszeretete ritkította párját. Meghalt Debrecenben, 1923. nov. 6-án és a Szentanna-uccai római katolikus temetőben, férje mellé helyezték örök nyugalomra. Koporsója felett Szathmáry Zoltán hírlapíró és Rajz Ferenc színész mondtak utolsó Istenhozzádot. Debrecen városa ötvenezer koronát szavazott meg temetésére.

Mangold Béla Kolos, budapesti kereskedő, sz. 1859. december 24-én, Felső-Eőrsön, Zala m. A reáliskolát Budán végezte, azután a kereskedelmi akadémiára iratkozott. Színdarabja: »Ha megöregszünk«, vj. 1 felv. Előadta Somogyi Károly balatonfüredi társulata, 1889. nyarán.

Mangold Gusztáv, hírlapíró, sz. 1866. nov. 10-én, Pesten. Tanulmányait a kőszegi és budapesti katonai iskolában végezte. Színművei: »A sors«, vj. 1 felv.